

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ _____
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності _ 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» ____
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
_____ «Управління діяльністю банків на фінансовому ринку» ____
(назва магістерської програми)

на тему: **«БАНКІВСЬКІ РЕСУРСИ: ФОРМУВАННЯ ТА ЕФЕКТИВНЕ
ВИКОРИСТАННЯ»**

Виконавець:

студентка 6 курсу
факультету фіна та
банківської справи
_ Бахишева П. В. ____
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

Канд.ек.наук, доцент
(науковий ступінь, вчене звання)
Тарасевич Н.В. ____
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ОДЕСА-2020

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Особливість банківської установи як інституту фінансового ринку полягає в наступному: основна частина банківських ресурсів, на відміну від підприємств і організацій інших сфер і галузей діяльності, формується за рахунок залучених та запозичених коштів, необхідних для здійснення активних банківських операцій. Залучені банками ресурси різноманітні за своїм складом. Основним джерелом банківських ресурсів є кошти, залучені від банківських клієнтів у вигляді депозитів.

Для української банківської системи на сучасному етапі характерним є перехід на якісно новий етап розвитку, обумовлений зростаючою конкуренцією банківських установча необхідністю збереження або посилення ринкових позицій, що зачіпає всі без винятку сфери діяльності банків. Кількісне збільшення обсягів здійснюваних операцій і зростання конкуренції вимагають від банків підвищення якості управління всіма видами ресурсних джерел і перегляду підходів, покладених в основу формування депозитної політики.

Ресурсна політика сьогодні покликана максимально зацікавити потенційних вкладників в зберіганні коштів на банківських рахунках, що є основою подальшої ефективної діяльності комерційного банку. Від якості ресурсної бази банку, що є результатом здійснення цієї політики, залежить кінцевий результат діяльності самого банку - одержання достатнього прибутку. Все вище викладене зумовило актуальність обраної теми дослідження.

Метою дослідження є вивчення теоретичних основ формування банківських ресурсів, розкриття практичних аспектів залучення депозитних та не депозитних коштів та розробка пропозицій щодо підвищення ефективності використання ресурсної бази банку.

Реалізація поставленої мети обумовлює необхідність вирішення **наступних завдань**:

- розглянути сутність ресурсів банку, їх склад та характеристику;
- визначити зміст методів оцінки ефективності використання банківських ресурсів;
- дослідити практичні аспекти формування ресурсної бази банку за матеріалами конкретної банківської установи;
- впровадити напрями ефективного використання фінансових ресурсів банку.

Об'єктом дослідження є діяльність банку з формування та ефективного використання фінансових ресурсів.

Предметом дослідження є фінансові ресурси банківської установи.

Методами дослідження є застосування статистичної та аналітичної вибірки, а також методів угруповань, побудови аналітичних таблиць, вартісної

і порівняльний аналіз динамічного стану досліджуваних показників, використання статистичних і математичних методів. Положення дослідження також базуються на використанні комп'ютерних програми для обробки й аналізу інформації.

Інформаційною базою дослідження є нормативно-законодавчі акти України, які стосуються діяльності банку, наукові публікації та монографії вітчизняних закордонних вчених, матеріали наукових конференцій та семінарів з досліджуваної тематики, звітні матеріали ББУ, дані звітності АТ «Ощадбанк», офіційні статистичні інтернет-джерела. В умовах ринкової нестабільності та наявності кризових явищ в банківській сфері проблема виявлення надійності банківських установ стає особливо актуальною. При цьому необхідно правильно оцінити становище того чи іншого банку, зробити банківську систему більш прозорою і передбачуваною. Аналіз якості активів є підготовчим етапом оцінки діяльності банку, що забезпечує розробку заходів виходу з кризових ситуацій і стабільність його функціонування.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (60 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 86 сторінок. Основний зміст викладено на 80 сторінках. Робота містить 22 таблиці, 5 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ БАНКІВСЬКИХ РЕСУРСІВ» розглянуто теоретичні основи формування та використання банківських ресурсів; досліджені поняття, структура та джерела формування банківських ресурсів; надана характеристика ресурсної політики як інструменту управління процесом залучення фінансових ресурсів банку; розглянуті методи оцінки ефективності використання банківських ресурсів.

В сучасних умовах функціонування банк для забезпечення своєї діяльності повинен мати у своєму розпорядженні певну суму грошей і матеріальних активів, які і складають його ресурси. Ресурси банків - це власні капітали і фонди, а також кошти, залучені та запозичені банками в результаті проведення пасивних операцій, які використовуються для активних операцій. Основним призначенням фінансових ресурсів є можливість формування необхідної величини коштів для стійкого функціонування банку та здійснення активних операцій.

Ресурсна політика - це політика банку в області ефективного управління процесом залучення коштів клієнтів. Ресурсна політика банків

включає в себе чимало важливих складових, якими є кредитна, депозитна, інвестиційна та валютна політика, політика розширення діяльності банку.

Визначення ступеня ефективності використання банківського капіталу та ресурсної політики банківської установи є важливою потребою в практиці банківського аналізу. Методики оцінки ефективності ресурсної політики банків можна поділити на три основні групи: методики, які засновані на рейтингової системі оцінок банків; методики, які засновані на коефіцієнтном аналізі банків; методики, які засновані на фінансовому аналізі. Оцінювати ефективність ресурсної політики необхідно через аналіз трьох основних напрямків її здійснення: формування найбільш ефективної структури ресурсної бази банківської установи; формування найбільш ефективного активно-пасивного потенціалу банківської установи; формування найбільш стабільною ресурсної бази банку.

У другому розділі «ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ РЕСУРСНОЇ БАЗИ БАНКУ НА ПРИКЛАДІ АТ «ОЩАДБАНК» проаналізовано сучасні аспекти формування ресурсної бази банку в сучасних умовах; надана оцінка достатності власного капіталу банку; досліджений склад та динаміки запозичених коштів банку; зроблений аналіз депозитного портфелю як джерела фінансових ресурсів банку.

Необхідної передумовою ефективного функціонування банку є стабільність та достатність фінансових ресурсів, які формуються завдяки пасивним операціям.

Показники динаміки пасивів АТ «Ощадбанк» свідчать про нарощування розміру показників формування фінансових ресурсів банку протягом періоду дослідження, спостерігається зростання та укріплення ресурсної бази у частки власних коштів. Але незважаючи на стрімкі темпи зростання власного капіталу банку, його питома вага у загальних фінансових ресурсах залишається дуже низкою - на рівні 10,7% загальних пасивів.

Основну частину ресурсного забезпечення АТ «Ощадбанк» (88,0%) складають кошти клієнтів. Спостерігаються позитивні тенденції у формуванні фінансових ресурсів банку - за період дослідження наявна тенденція до збільшення депозитних коштів. При цьому слід підкреслити загальну тенденцію до зростання депозитів клієнтів при одночасному зростанні їх питомої ваги у фінансових ресурсах. Зростання депозитної ресурсної бази банку відбувалося переважно за рахунок приросту коштів фізичних осіб на 74,5%.

Основна частина фінансових ресурсів АТ «Ощадбанк» сформована за рахунок фізичних осіб, яка на останню звітну дату становить 68,5 % ресурсів клієнтів. При цьому основним джерелом зростання коштів населення є залучення строкових депозитів, їх питома вага становить 67,0 % від загальної кількості коштів на рахунках фізичних осіб, а питома, вага коштів на поточних рахунках складає 33,0%.

У структурі коштів суб'єктів господарювання питома вага поточних рахунків переважає і становить 64,4 % від загальної кількості коштів на

рахунках юридичних осіб, а питома вага коштів на строкових рахунках складає 35,6%. Основним джерелом зростання коштів юридичних осіб є залучення поточних депозитів.

АТ «Ощадбанк» має більшу частку дорогих фінансових ресурсів - 56,2% депозитного портфелю банку складають строкові кошти клієнтів банку. Портфель строкових депозитів на 83% складається з коштів фізичних осіб, на 11% - з коштів клієнтів ММСБ та на 6% - з коштів клієнтів корпоративного бізнесу. Поточні кошти складають 43,8% загального клієнтського портфелю банку, що збільшує його мінливість до змін ситуації на фінансовому ринку.

Депозитний портфель АТ «Ощадбанк» добре диверсифікований, представлений 17 сферами економічної діяльності. При цьому дуже позитивною характеристикою депозитної бази є підвищення питомої ваги коштів, які відносяться до основних сфер реальної економіки (нафтогазової, хімічної, гірничодобувної та металургійної промисловості), а також наявність тенденції до зростання депозитних коштів підприємств майже за всіма галузями економіки.

Основним видом запозичених фінансових ресурсів АТ «Ощадбанк», які використовуються ж кредитні ресурси, є кошти інших банків, надані на довгостроковій основі. Обсяги цього кредитування мають чітку тенденцію до скорочення, тобто банк переважно спирається на залучені кошти як основний вид фінансових ресурсів банку, зменшуючи залежність від міжбанківських джерел фінансування.

Таким чином, у підсумку можна зазначити, що АТ «Ощадбанк» має оптимальну структуру ресурсної бази, жа дає змогу поєднувати надійність та стійкість ресурсної бази з невисокою їх вартістю.

У третьому розділі «ОСНОВШ НАПРЯМИ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ БАНКУ» запропоновано напрямки напрями ефективного використання фінансових ресурсів банку; надана комплексна оцінка оптимального використання депозитних та недепозитних джерел банківських ресурсів; зроблено моделювання впливу факторів клієнтського капіталу на доходи банків.

Управління процесом формуванням та використанням банківських ресурсів є головним пріоритетом банківських установ в умовах сучасного розвитку банківської системи України. Правильно сформована організаційна структура, достовірне інформаційне забезпечення процесу управління власним капіталом, залученими та запозиченими коштами забезпечить раціональне формування фінансових ресурсів та загальну прибутковість банківських установ.

Для виконання цих пріоритетних напрямків банку необхідно: забезпечити залучення достатньої кількості фінансових ресурсів коштів із різних джерел на різні терміни; домогтися оптимального сполучення термінів залучення і запозичення грошових коштів і їх вартості;- забезпечити раціональне розміщення коштів у різні види активів з метою одержання достатнього рівня прибутку, підтримуючи необхідний рівень ліквідності й

оптимізації ризиків, які виникають при цьому.

Динаміка показників повноти використання фінансових ресурсів АТ «Ощадбанк» свідчить про зростання стійкості та надійності банку, але і одночасного зниження продуктивності та ефективності використання залучених та запозичених коштів. Тому менеджменту банку зосередити увагу на напрямках більш ефективного вкладення фінансових ресурсів та покращення якості активів.

Отже, з одного боку спостерігається збільшення активності АТ «Ощадбанк» по залученню коштів (в основному коштів клієнтів). З другого боку незначна питома вага капіталу в фінансових ресурсах може призвести до зниження надійності банку, а також низькі показники повноти використання фінансових ресурсів свідчать про недостатню ефективність використання залучених та запозичених коштів АТ «Ощадбанк». Таким чином, банк повинен вирішити проблеми з якістю використання фінансових ресурсів та достатнім їх покриттям власними коштами.

Моделювання впливу клієнтського капіталу АТ «Ощадбанк» на його фінансовий результат встановило, що на формування банківських загальних доходів найбільший вплив здійснює обсяг виданих кредитів та кількість платіжних карток, а саме: зростання обсягу виданих кредитів на 1% призводить до збільшення доходів банківської установи на 0,75%, а збільшення кількості платіжних карток на 1% сприяє зростанню доходів на 0,68%. Тобто, можна зазначити, що збільшення позитивного ефекту банківської діяльності обумовлено практично в рівній мірі зростанням рівня цифровізації, впровадженням сучасних банківських технологій і нарощуванням ресурсної бази, яка перетворюється в ефективні кредитні ресурси.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи, можна запропонувати пропозиції щодо сприяння удосконалення процесом формування та використання фінансових ресурсів.

1. Проведене дослідження економічної сутності процесу формування банківських ресурсів свідчить, що ресурси банків - це власні капітали і фонди, а також кошти, залучені та запозичені банками в результаті проведення пасивних операцій, які використовуються для активних операцій. Основним призначенням фінансових ресурсів є можливість формування необхідної величини коштів для стійкого функціонування банку та здійснення активних операцій.

2. Ресурсна політика - це політика банку в області ефективного управління процесом залучення коштів клієнтів. Ресурсна політика банків включає в себе чимало важливих складових, якими є кредитна, депозитна, інвестиційна та валютна політика, політика розширення діяльності банку.

3. Визначення ступеня ефективності використання банківського капіталу та ресурсної політики банківської установи є важливою потребою в практиці банківського аналізу. Методики оцінки ефективності ресурсної політики банків можна поділити на три основні групи: методики, які засновані

на рейтингової системі оцінок банків; методики, які засновані на коефіцієнтном аналізі банків; методики, які засновані на фінансовому аналізі. Оцінювати ефективність ресурсної політики необхідно через аналіз трьох основних напрямків її здійснення: формування найбільш ефективної структури ресурсної бази банківської установи; формування найбільш ефективного активно-пасивного потенціалу банківської установи; формування найбільш стабільною ресурсної бази банку.

4. Показники динаміки пасивів АТ «Ощадбанк» свідчать про нарощування розміру показників формування фінансових ресурсів банку протягом періоду дослідження, спостерігається зростання та укріплення ресурсної бази у частки власних коштів. Але незважаючи на стрімкі темпи зростання власного капіталу банку, його питома вага у загальних фінансових ресурсах залишається дуже низкою - на рівні 10,7% загальних пасивів.

5. Депозитні ресурси банк є основним джерелом фінансування кредитних та інших активних операцій банку, зобов'язання АТ «Ощадбанк» банку зросли на 2,5%, таке зростання важливої складової пасивів відбулося за рахунок збільшення тільки одної складової зобов'язань банку, а саме - кошти клієнтів, тобто залучені кошти банку зросли на 21,9%; запозичені кошти банку зменшилися на 55,1% за період дослідження.

6. Основну частину ресурсного забезпечення АТ «Ощадбанк» (88,0%) складають кошти клієнтів. Спостерігаються позитивні тенденції у формуванні фінансових ресурсів банку - за період дослідження наявна тенденція до збільшення депозитних коштів. При цьому слід підкреслити загальну тенденцію до зростання депозитів клієнтів при одночасному зростанні їх питомої ваги у фінансових ресурсах. Зростання депозитної ресурсної бази банку відбувалося переважно за рахунок приросту коштів фізичних осіб на 74,5%.

7.3 метою вдосконалення клієнтської політики банків необхідно наступне: розширення кола депозитних рахунків юридичних і фізичних осіб строком «до запитання», що дозволить навіть в умовах незначних фінансових накопичень повніше задовольняти потреби клієнтів банку і підвищити зацікавленість інвесторів у розміщенні коштів на рахунках у банку; розвиток нових видів вкладів та їх диверсифікація для всіх категорій вкладників і підвищення якості їх обслуговування, особливо з урахуванням дуже обмеженого переліку видів депозитів окремих банків; стимулювання залучення депозитних ресурсів через більшу диференціацію процентної ставки по різних видах вкладів особливо в умовах тенденції до її зниження; використання індивідуального підходу (прагнення банку надати клієнту особливі пільги); впровадження ефективних заходів щодо залучення депозитних коштів переважно на строкові депозити, оскільки чим більша питома вага депозитних залучених коштів клієнтів банку на довгостроковій основі, тим більш стабільною є ресурсна база банку.